

SANAYİDE GELİŞMELER VE İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Pınar KAYNAK, Araştırmacı

Ozan Acar, Misafir Araştırmacı

Ayşen Kazan, Yardımcı Araştırmacı

Yönetici Özeti

TÜİK, Aralık 2014 işsizlik oranını %10,9 olarak açıklamıştır. İşsiz sayısı Kasım dönemine göre %1,6 oranında artarak 3 milyon 145 bin kişi olarak gerçekleşirken; işgücü azalarak 28 milyon 787 bin kişi olmuştur. İşgücüne katılım oranı (İKO) ise %50,2 olarak açıklanmıştır. Bu oran Kasım dönemine göre 0,3 puanlık bir düşüşe, geçen yılın aynı dönemine göre ise 2,6 puanlık bir artışa işaret etmektedir. Sanayi istihdamında yıllık bazda toplam 135 bin kişilik artış, Kasım dönemine göre ise 7 bin kişilik düşüş görülmektedir.

SPM, önümüzdeki ay açıklanacak Ocak dönemi işsizlik ve tarımdışı işsizlik oranlarının artarak sırasıyla %11,3 ve %13,6; mevsimsellikten arındırılmış tarımdışı işsizlik oranının ise %12,7 seviyesine çıkmasını beklerken, istihdam oranının %44,7 seviyesinde sabit kalacağını tahmin etmektedir. Sanayi istihdamının ise 5 milyon 280 bin kişi seviyesinde seyretmesi beklenmektedir.

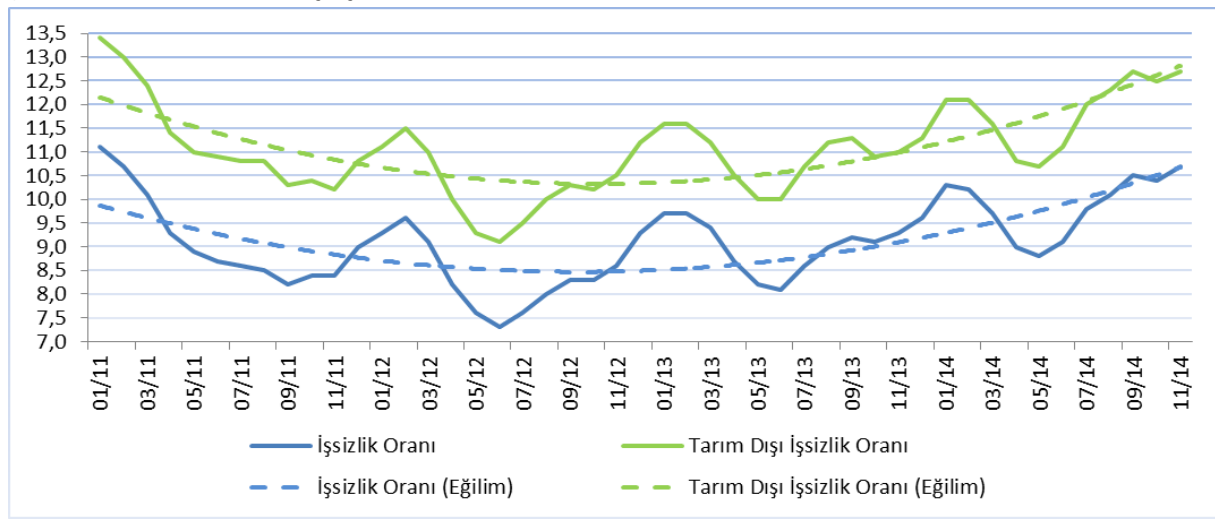
GÖSTERGE	Kasım	Ekim	Kasım	Değişim		Değişim	
	(2013)	(2014)	(2014)	(Aylık)		(Yıllık)	
İşsizlik oranı (%)	9,3	10,4	10,7	0,3	↑	1,4	↑
MA-İşsizlik oranı (%)	9,3	10,6	10,7	0,1	↑	1,4	↑
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11	12,5	12,7	0,2	↑	1,7	↑
MA-Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11,1	12,7	12,8	0,1	↑	1,7	↑
İşgücü	26 958	29 181	28 970	%0,7	↓	%7,5	↑
MA-İşgücü	27 177	29 160	29 215	%0,2	↑	%7,5	↑
İşsiz	2 497	3 043	3 096	%1,7	↑	%24,0	↑
MA-İşsiz	2 518	3 096	3 120	%0,8	↑	%23,9	↑
İşgücüne katılım oranı (%)	47,8	51	50,5	0,5	↓	2,7	↑
MA-İşgücüne katılım oranı (%)	48,2	50,9	51	0,1	↑	2,8	↑
İstihdam	24 461	26 138	25 874	%1,0	↓	%5,8	↑
MA-İstihdam	24 659	26 064	26 094	%0,1	↑	%5,8	↑
Tarım	4 886	5 404	5 180	%4,1	↓	%6,0	↑
Sanayi	5 064	5 353	5 273	%1,5	↓	%4,1	↑
İnşaat	1 961	2 005	1 967	%1,9	↓	%0,3	↑
Hizmet	13 694	13 376	13 453	%0,6	↑	%1,8	↓

İşsizlik

İşsizlik ve tarımdışı işsizlik oranları, Aralık 2014'te sırasıyla %10,9 ve %12,9 oranlarına çıkarak son 4 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

TÜİK, Aralık 2014 genel işsizlik oranını %10,9 olarak açıklamıştır. Bu oran, Kasım dönemi işsizlik rakamına göre 0,2 puanlık bir artış göstermektedir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,3 puanlık bir artış söz konusudur. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre ise işsiz sayısında %21,8'lik bir artış meydana gelmiştir. Aralık 2013'de %11,3 olan tarımdışı işsizlik oranı 1,6 puan artarak %12,9 olmuştur. Genel işsizlik oranı, tarımdışı işsizlik oranı ve eğilimler Şekil 1'de gösterilmiştir. Şekilden de görüldüğü gibi, her iki işsizlik oranında da Kasım 2012'den bu yana süregelen artış eğilimi halen devam etmektedir.

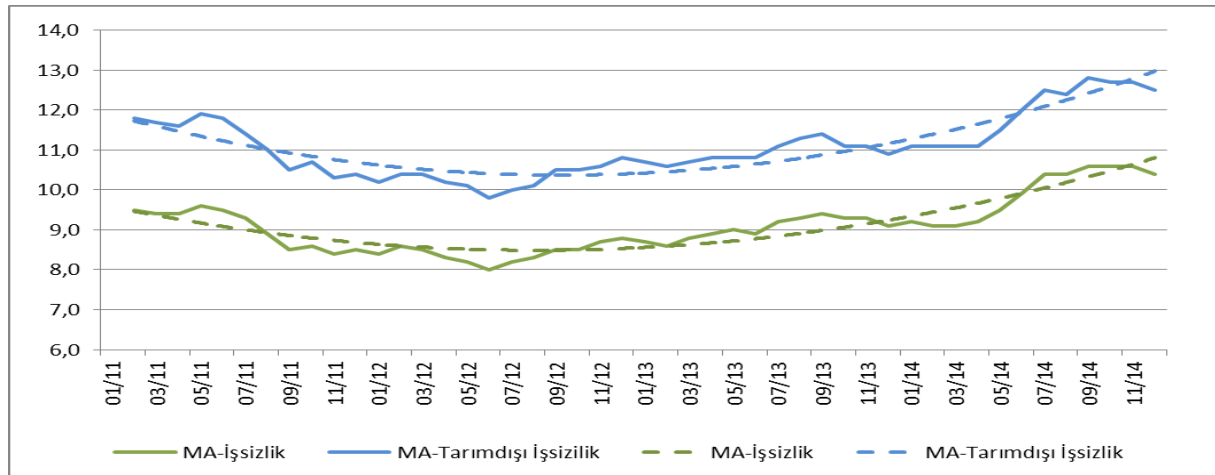
Şekil 1: Genel ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı bir önceki döneme kıyasla 0,2 puan düşmüş, geçen yılın aynı dönemine göre ise 1,3 puan artarak %10,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Benzer şekilde, mevsim etkilerinden arındırılmış tarımdışı işsizlik oranı geçtiğimiz döneme kıyasla 0,2 puan düşmüş, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,6 puanlık bir artış sergileyerek %12,5 seviyesine ulaşmıştır.

Şekil 2: Mevsimsellikten Arındırılmış Genel ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

İşgücü

İşgücü, Kasım dönemine göre yüzde %0,6 azalarak 28 milyon 787 bin kişiye düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre ise %7 oranında artmıştır. Bu da 1 milyon 885 bin kişinin daha işgücüne katıldığı anlamına gelmektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, bir önceki döneme göre 42 bin kişi artarak 29 milyon 254 bin kişiye ulaşmıştır. Bu da bir önceki döneme göre %0,1 oranında, geçen yılın aynı dönemine göre ise %6,9 oranında bir genişleme olduğuna işaret etmektedir.

İşgücüne Katılım Oranı

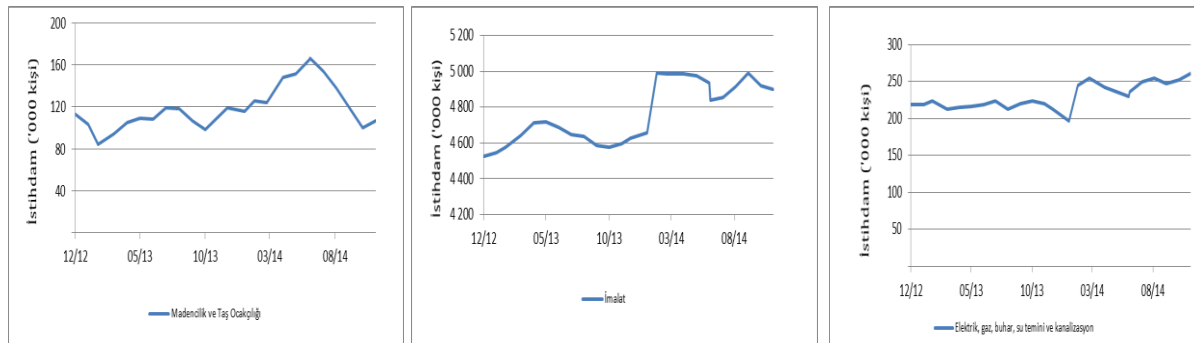
Aralık 2014 toplam işgücüne katılım oranı (İKO) %50,2 olarak açıklanmıştır. Bu oran Kasım dönemine göre 0,3 puanlık bir düşüş, geçen yılın aynı dönemine göre ise 2,6 puanlık bir artış olduğunu göstermektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış genel işgücüne katılım oranı ise, Kasım dönemine göre sabit kalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 2,5 puanlık bir artış sergileyerek, %51 olarak gerçekleşmiştir.

İstihdam

Aralık 2014'te imalat sektöründe istihdam bir önceki döneme göre 22 bin kişi azalarak 4 milyon 899 bin seviyesine düşerken, madencilik ve taş ocakçılığı ile altyapı hizmetleri sektörlerinde 15 bin kişi artarak 367 bine ulaşmıştır. Sanayi sektörü istihdamında ise Kasım dönemine göre 7 bin kişilik bir azalma meydana gelmiştir. Yıllık bazda imalat sektöründe 275 bin kişilik, madencilik ve taş ocakçılığı ile altyapı hizmetleri sektöründe 35 bin kişilik gerçekleşen artışlara paralel olarak sanayi istihdamı yıllık olarak toplam 135 bin kişi artmıştır. Şekil 2'de Haziran 2012'den itibaren sanayi alt sektörlerinde yaratılan istihdam gösterilmektedir.

Sanayideki istihdam, aylık olarak 7 bin kişi azalırken, yıllık olarak 135 bin kişi artmıştır.

Şekil 3: Sanayi Alt Sektörlerinde İstihdam Artışı

Kaynak: TÜİK

İmalat Sanayi

İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yöneticilerinin TCMB İktisadi Yönelim Anketi'ne verdikleri yanıtlara göre hesaplanan "İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı" (KKO), Aralık döneminde geçen yılın aynı ayına göre 1,4 puan azalarak %74,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu rakam Kasım 2014 imalat sanayi KKO'dan 0,1 puan yüksektir.

Tahminler¹

SPM Aralık döneminde işsizlik oranının 0,1 puan artarak %10,8 seviyesine çıkmasını, tarımdışı işsizlik oranının ise yatay seyrederek %12,7 seviyesinde kalacağını öngörüyordu.² 16 Mart'ta açıklanan işsizlik oranı SPM'nin tahminlerine paralel olarak son 4 yılın en yüksek seviyesine ulaştı ve SPM'nin öngördüğünden biraz daha fazla artarak %10,9 olarak açıklandı. Tarımdışı işsizlik 0,2 puan artarak 12,9, mevsimsellikten arındırılmış tarımdışı işsizlik oranı ise 0,2 puan azalarak %12,5 seviyesinde gerçekleşti.

Tahminlerimiz, önümüzdeki ay açıklanacak Ocak dönemi verilerinde işsizlik oranının 0,4 puan artarak %11,3 seviyesinde gerçekleşmesini öngörmektedir. Aynı zamanda tarımdışı işsizlik oranının 0,7 puan artarak %13,6, mevsimsellikten arındırılmış tarımdışı işsizlik oranının ise 0,2 puan artarak %12,7 seviyesine çıkmasını beklemektedir.

Sanayi istihdamının Aralık dönemi değerine ilişkin tahmin ettiğimiz rakam 5 milyon 258 bin kişi olurken, gerçekleşme 5 milyon 266 bin kişi olmuştur. Tahminlerimize göre Ocak döneminde bu sayının 5 milyon 280 bin kişiye çıkması beklenmelidir. Aşağıdaki tabloda Ocak'a ilişkin tahminlerimiz ve önceki tahminlerimizle gerçekleştirmeleri yer almaktadır.

Gösterge	Hatırlatma									
	Ocak 2014	Aralık 2014			Kasım 2014		Ekim 2014		Eylül 2014	
	SPM Tahmin	SPM Tahmin	Gerçekleşen	SPM Tahmin	Gerçekleşen	SPM Tahmin	Gerçekleşen	SPM Tahmin	Gerçekleşen	
İşsizlik Oranı (%)	11,3	10,8	10,9	10,7	10,7	10,5	10,4	10,1	10,5	
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,6	12,7	12,9	12,9	12,7	12,5	12,5	12,3	12,7	
MEA Tarım Dışı İşsizlik (%)	12,7	12,7	12,5	12,8	12,8	12,7	12,7	12,7	12,8	
İstihdam Oranı(%)	44,7	44,8	44,7	45,2	45,1	45,5	45,7	45,9	45,8	
Sanayi İstihdamı (Bin Kişi)	5280	5258	5266	5344	5273	5320	5353	5257	5306	

Kaynak: TÜİK, SPM tahminleri

Sonuç

Şubat 2015'te yayınlanan notumuzda işsizlik verilerinin artmasını beklediğimizi belirtmiştik. Mart 2015'te açıklanan işgücü verileri bu beklentimize paralel olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı Aralık döneminde bir önceki döneme göre 0,2 puan artarak son 4 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Benzer şekilde, tarımdışı işsizlik oranı da 0,2 puan artarak son 4 yılın en yüksek değerine ulaşmıştır. Diğer yandan, istihdam oranının 0,4 puan düşerek %44,7 seviyesine gerilediği görülmektedir. Bu, son 6 ayın en düşük istihdam oranıdır. Sanayi istihdamı ise Kasım ayına göre 7 bin kişi azalarak 5 milyon 266 bin olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan, işsizlik verilerinde gözlemlenen olumsuz seyir, mevsimsellikten arındırılmış (MEA) işsizlik verilerine yansımamıştır. MEA işsizlik oranı geçtiğimiz aya göre 0,2 puan, MEA tarımdışı işsizlik oranı ise 0,3 puan azalmıştır. Aynı dönemde, mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam 100 bin kişi artmıştır. Diğer yandan, işsiz sayısında bir önceki döneme göre 49 bin kişilik bir artış olmasına rağmen, mevsim etkilerinden arındırılmış işsiz sayısında 58 bin kişilik bir düşüş (Kasım'a kıyasla) görülmektedir.

Ocak dönemi verilerinde de, işgücü piyasalarındaki bu negatif trendin devam etmesi beklenmektedir. Fed'den beklenen para sıkma sürecinin henüz etkin biçimde başlamamış olması ve Euro bölgesinde

¹ Gelecek aya ilişkin genel ve tarımdışı işsizlik oranları ile istihdam oranı ve sanayi istihdamı tahminleri ilgili değişkenin kendi geçmiş değerleri ile GYSH ve Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)'nin geçmiş değerleri kullanılarak yapılmaktadır.

² http://spm.etu.edu.tr/tr/publish/2014_12_15-SanayideGelistmeler.pdf

toparlanmanın halen tam olarak sağlanamamış olması gibi dış belirsizlikler yatırımları olumsuz yönde etkilemektedir. Sabit sermaye oluşumunun 2014 yılının son çeyreğinde bir önceki döneme göre %1, bir önceki yıla göre ise %1,3 daralması, belirsizliklerin Türkiye ekonomisindeki olumsuz etkilerini doğrular niteliktedir. Diğer yandan, Avrupa Birliği ülkelerinde istikrarlı bir toparlanmanın halen sağlanamamasına bağlı olarak en büyük ihracat partnerimiz Almanya ile Ocak dönemi ihracatımızın bir önceki döneme göre %4,9, bir önceki yıla göre ise %15,2 oranında; bir diğer büyük ihracat partnerimiz olan Irak'a ihracatımızın bir önceki döneme göre %24,6, bir önceki yıla göre %17,6 azalmasına bağlı olarak toplam ihracat aylık bazda %7,1, yıllık bazda ise %5,5 küçülmüştür. Bu nedenle, Ocak döneminde mevcut konjonktürün büyümeye ve dolayısıyla işgücü piyasalarına olumsuz yansımalarının sürmesi beklenmelidir. Yaptığımız tahminler de bu beklentilerimizi destekler niteliktedir.